

Kempentrek 2020: De Averegten en Kesselse Heide

Er werden 2 lussen uitgewerkt die verbonden kunnen worden tot een grote wandeling van ongeveer 45 km tussen de Provinciale Domeinen De Averegten en Kesselse Heide.

De verbinding vindt plaats ter hoogte van knooppunt 87.

1. De Averegten – Gestel – De Averegten (22,6 km)

Vertrek aan De Averegten: Boonmarkt 4a, 2220 Heist-op-den-Berg

Parkeer je auto op één van onze parkings en wandel naar het onthaalgebouw.

Te volgen wandelknooppunten:

Start: De Averegten 'Het Wandelbos'

De Averegten is één van de vier Provinciale Groendomeinen Regio Kempen. 'Aver' betekent varken of everzwijn. 'Egten' betekent een omheind stuk bos. Mogelijk stond in dit stuk bos vroeger een omheining met varkens in. Andere Provinciale Groendomeinen van de Kempen zijn Hertberg (Herselt), de Hoge Mouw (Kasterlee) en het Prinsenspark (Retie).

Knooppunt 13

Knooppunt 59

Knooppunt 54: Boerderij

Daar waar vroeger de kinderboerderij met bijhorende verkoop van lamsvlees staat, bevindt zich nu nog steeds hetzelfde gebouw. Ondertussen sloot Provincie Antwerpen een overeenkomst af met GO! Atheneum Heist-op-den-Berg voor het onderhoud en beheer van de dieren op de boerderij en de omliggende weilanden en boomgaard. Leerlingen leren er zo in praktijk alle kneepjes van het vak. Een win-win voor beide organisaties!

Knooppunt 53

Knooppunt 51

Knooppunt 52: Itegem 'Itegoem'

Misschien is Itegem wel de oudste van de zes Heistse deelgemeenten. In een oorkonde van 976 wordt Itegem al vermeld. Daarnaast zijn nog enkele belangrijke archeologische vondsten, waaronder een uitgeholde eiken boomstam die dienst heeft gedaan als waterput, die zouden dateren van omstreeks 800.

Gelegen aan de Grote Nete, bestond er in Itegem van oudsher een haventje en was het een belangrijke overzetplaats.

Ook de parochie Itegem behoort tot de oudste van de Antwerpse Kempen. De torenspits van de kerk, die is toegewijd aan de H.-Guibertus, heeft een heel speciale vorm, nl. een sierlijk opengewerkte lantaarn, bekroond met een peervormig dak met bolrond toppunt.

In tijden van corona heeft het legendarische radioprogramma Het Leugenpaleis van Bart Peeters en Hugo Matthysen zijn rentree gemaakt met een item in het programma Nieuwe Feiten op Radio 1. In de zogenaamde 'Itegemse Coronakroniek' werd het typetje rond Itegemnaar Cas Goossens nog eens van stal gehaald. De humor van toen bleek ruim twintig jaar na de laatste radio-uitzending nog steeds te werken.

Naar aanleiding van de eerste aflevering is een nieuwe kledinglijn met 'Itegoemse Sloek' uitgebracht door het lokale bedrijfje 2598. Een deel van de opbrengst van de verkochte kledingstukken gaat naar een goed doel.

Afleveringen beluisteren kan via <https://radio1.be/het-leugenpaleis-komt-eventjes-terug>

Knooppunt 47

Knooppunt 46

Knooppunt 48: Vallei van de Grote Nete 'De Neet'

Na een grote overstromingsramp in 1976 werd de Grote Nete rechtgetrokken en de oevers bedijkt. Veel van de natuurlijke fauna en flora, verbonden aan de natte weilanden, ging zo verloren. In het kader van het vernieuwde Sigmapijn voert men werken uit in de vallei om de verbinding tussen land en rivier te herstellen en de veiligheid te verhogen.

Knooppunt 42

Voor een verkorte route van 12,4 km wijk je hier even af van de voorgestelde knooppunten:
knooppunt 42 → knooppunt 45 → knooppunt 44
Vervolg de route vanaf knooppunt 44.

Knooppunt 67

Knooppunt 61: 't Schipke aan de Nete

Op een van de mooiste en meest betoverende plaatsen aan de rivier de Nete – tussen Berlaar en Herenthout – ontdek je restaurant 't Schipke aan de Nete. Het restaurant laat zich kenmerken door een puurheid van smaken en ingrediënten en een warme, huiselijke sfeer.

Bij 't Schipke aan de Nete is iedereen van harte welkom om te proeven van verfijnde gerechten, geïnspireerd op de Franse en Belgische keuken. Hier kan je terecht voor een uitgebreid menu en sublieme suggesties die zeker het ontdekken waard zijn.

Ook allerlei artiesten werden gecharmeerd door deze haast verlaten streek. Zo werd onder andere de film Pallieter van Roland Verhavert, naar de roman van Felix Timmermans, hier opgenomen.

In de eerste helft van juli worden de Zeeuwse mosselen met een visserssloep aangevoerd over de Nete – een eeuwenoude traditie die de start van het culinaire festijn inluidt.

Knooppunt 59: Vlonderpad

In 2017 werd in Nijlen en Herenthout het startschot voor het Sigmaproject Vallei van de Grote Nete gegeven, met de eerste inrichtingswerken rond Kruiskensberg en 't Schipke. De bedoeling: de riviervallei niet alleen beter beschermen tegen hoge waterpeilen én natuurlijker maken, maar ook de rode loper uitrollen voor wandelaars en fietsers.

Straffe trekpleister is het houten vlonderpad. Over een afstand van 160 meter loop je boven drassig grasland en maak je de oversteek van de groene Netedijk naar natuurgebied Kruiskensberg.

De komende jaren zal deze omgeving verder opfleuren. Er werd bewust gekozen voor een open landschap en alle kansen worden gegeven aan bloemrijke hooilanden. Dat is de geliefkoosde biotoop van bijzondere vogels zoals de kwartelkoning en het porseleinhoen.

Knooppunt 4

Knooppunt 2: kapel Kruiskensberg

Kruiskensberg is een bedevaartsoord dat volgens de legende ontstond toen circa 1260 een schaapsherder van koorts genas door de heilzame werking van het water uit de bron op de Lieve-Vrouweheide te Bevel. Als aandenken plaatste hij een houten kruis op de berg waar de bron ontsprong. In 1691 werd de bron van de bedevaartsplaats omgevormd tot vijf waterputten. De kapel van Kruiskensberg gaat terug tot 1861 en het bijhorende ijzeren kruis -dat het oorspronkelijke houten vervangt- tot 1865. De zeven omliggende kapelletjes van de kruisweg zijn van 1895.

Er doet over Kruiskensberg nog een ander verhaal de ronde. De kapel zou namelijk de plaats zijn waar je aan een lief kan geraken en jongeren kwamen er dan ook bidden om een partner te vinden. Verder vind je aan sommige vensters van de kapel een hele reeks veters en andere stukjes stof om 'de koorts af te binden'.

Op het domein achter de kapel vind je een ven omringd door uitgestrekte heide en droge zandruggen.

Knooppunt 1

Knooppunt 3

Knooppunt 79

Knooppunt 80

Knooppunt 17

Knooppunt 83

Knooppunt 40

Knooppunt 87

Hier kan de tweede lus aan je wandeling gekoppeld worden voor een lange wandeling van ongeveer 40 km. Volg knooppunt 50, vervolgens knooppunt 89 (zie pagina 9).

Knooppunt 77: Gestel en het Hof van Rameyen

Neem hier de prachtige, historische Rameyendreef (Koeiendreef).

Gestel is een deelgemeente van Berlaar. Het is een erg schilderachtig dorpje dat slechts enkele tientallen huizen telt. Met een oppervlakte van 248 hectaren was het de op een na kleinste gemeente van de provincie. Enkel Zoerle-Parwijs was nog kleiner. Gestel werd op 1 januari 1965 bij Berlaar ingelijfd. Het dorpje heeft zich hier echter zeer fel tegen verzet en haalde zelfs het nationale nieuws.

Aan je linkerkant vind je de sprookjesachtige waterburcht 'Hof van Rameyen'. Ook hier vind je een ooievaarsnest terug.

Omdat de lokale archieven in vlammen zijn opgegaan tijdens de Boerenkrijg, is er weinig geweten over de oorsprong van deze waterburcht. De basis van het kasteel zou van de dertiende eeuw dateren, maar de exacte bouwdatum valt helaas niet te achterhalen. Eén van de zonen van Peter Paul Rubens heeft er nog gewoond.

Het sprookjesachtige kasteel is op heden beschermd als monument. Het maakt sinds 1992 deel uit van het dorpsgezicht van Gestel. Het Hof van Rameyen is vastgesteld als bouwkundig erfgoed in 2009. Vandaag is het Hof van Rameyen privé-eigendom en niet meer toegankelijk voor het publiek.

Knooppunt 76 : Onze-Lieve-Vrouw Troost der Bedrukten

Aan het uiteinde van de dreef ligt de mooie kapel 'Onze-Lieve-Vrouw Troost der Bedrukten'. Deze kapel is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 2009. Tot 1855 was het een houten kapel in de vorm van een zuil, tot in 1859 de huidige kapel werd opgericht door M.J. Van Den Bol en V.P. Legrelle. Dat merk je aan het opschrift op de vloer. Het witbeschilderde interieur kenmerkt zich door houten spitsbogen en een prachtig witmarmeren altaar waarin het wapenschild van de familie Legrelle afgebeeld staat. De kapel is omgeven door lindebomen.

Knooppunt 69

Knooppunt 68

Knooppunt 66

Door een omweg van 1,5 km te maken, kom je bij brasserie Spinnewiel. In de authentieke hoeve kan je terecht voor een hapje en een drankje. Volg knooppunt 65 – knooppunt 62 – knooppunt 44

Knooppunt 44

Knooppunt 43

Hier kom je aan de achterzijde van het uitgestrekt bosrijk park van kasteeldomein "La Garenne".

Het linker gedeelte met ingebouwde traptoren werd opgetrokken in neotraditionele stijl in 1895 en deed dienst als jachthuis van het nabijgelegen Kasteel Isschot. Het geheel werd gerenoveerd en uitgebreid in de periode 1983-1984.

Knooppunt 41

Knooppunt 56

Verscholen achter de begroeiing bevindt zich het kasteel van Isschot aan je linkerzijde. Volg het wandelpad even naar links als je een beter zicht op het kasteel wil.

Het huidige kasteel werd in 1905 in neoclassicistische stijl gebouwd naar ontwerp van de Antwerpse architect Jos Evrard. Hiervoor werd het vroegere rococo-kasteel gesloopt. Het kasteelpark met lommerrijke dreven huisvest ook een vogelreservaat, dat aansluit bij Provinciaal Groendomein De Averegten.

Knooppunt 57 Boshuis: café met keuken

Sluit je wandeling af in een rustieke brasserie in een authentiek kader te midden van het Provinciaal Groendomein De Averegten. Op de kaart vind je moderne gerechten en hartige desserts. Het Boshuis is bekend voor het uitgebreid bierenassortiment en de ruime keuze aan vleesspecialiteiten.

Knooppunt 13

Proficiat en bedankt voor jullie deelname!

2. Kesselse Heide – Gestel – Kesselse Heide (22,2 km)

Vertrek aan Kesselse Heide:

Parkeer je auto op de parking Lindekensbaan ter hoogte van huisnr. 88, 2560 Nijlen

Te volgen wandelknooppunten:

OPGELET!

Een deel van de route kan niet met de fiets afgelegd worden. Het betreft de wegen rondom en door Kesselse Heide. Knooppunten 55-47-45-53-41-65 zijn niet toegankelijk met de fiets. Gelieve hier de Lindekensbaan en Breugelhoevestraat te volgen.

Knooppunt 55: Kesselse Heide

**Provincie
Antwerpen**

Het ontstaan van het landschap van de Kesselse Heide gaat terug tot de laatste ijstijd. Over de Kempen werd toen door noorderwinden een dikke laag zand afgezet. Plaatselijk leverde dat grillige duinen, waarvan je in dit groendomein restanten terugvindt. De gronden lagen hier hoger en waren droger dan in de vlakbij gelegen vallei van de Kleine Nete. Er ontstonden gemengde eikenbossen van het type dat je ook nu al wandelend tegenkomt. De veeteelt van de Franken vereiste uitgestrekte grasoppervlakten en stilaan verdwenen de bossen. Op de voedselarme gronden ontstond een heidevegetatie. Die heide werd in de middeleeuwen in stand gehouden door het menselijke gebruik. Heidevlakten waren gemeengoed: het vee van de omwonenden mocht er grazen, strooisel en brandstof lagen er voor het rapen.

Knooppunt 60: Doefoepdhei

Het gebouw 'doefoepdhei' staat al sinds 1880 aan de rand van het heide. Het bestond toen uit twee woningen. In 1914 werd het afgebroken door het Belgische leger om een doorkijk te maken tussen de forten Kessel en Broechem. Op het gebouw staan twee data: 1914 (de afbraak) en 1924 (de wederopbouw). In 1978 kocht de provincie het domein van de familie Pouppé-De Kettenis.

Doefoepdhei

Deze oude hoeve was door iedereen gekend als 'Doefoepdhei', de hoeve op de heide. Na een lange leegstand was een grondige renovatie nodig. Tegenwoordig wordt het onthaalgebouw gebruikt voor groepen die onder begeleiding de Kesselse Heide bezoeken.

Knooppunt 61

Knooppunt 63

Knooppunt 62: Fort van Kessel

Het Fort van Kessel werd gebouwd in 1909-1912 om de spoorlijn Antwerpen-Herentals en de Kleine Nete te beschermen. Bij het begin van de Eerste Wereldoorlog werden er loopgraven gegraven en prikkeldraad gezet tot aan het Fort van Lier. Er bleef bijna geen doorgang over, en al het vee werd binnen de ring van de forten gebracht. In 1914 werd het fort sterk vernield door de Duitse Dikke Bertha's.

Het fort is nu een recreatiegebied en een niet-toegankelijk vleermuizenreservaat. Je kan wel wandelen rond de fortgracht, het fort onder begeleiding een bezoekje brengen en vissen op de fortgracht. Af en toe is er ook een mountainbike-wedstrijd op en rond het fort. In het fort hebben heel wat vleermuizen hun thuis gevonden. De meest voorkomende soorten zijn de ingekorven vleermuis, de meervleermuis, de watervleermuis, de franjestaart, de Brandt vleermuis en de baardvleermuis. Vleermuizen gebruiken de forten met de omliggende bossen als overwinteringsplaats, zomerverblijfplaats, kraamkolonie en zwermplaats. De bosjes, houtkanten en fortgracht sluiten aan op een netwerk van kleine landschapselementen in de omgeving. Via die 'wegen' vinden vleermuizen de weg naar de parken, bossen en natuurgebieden in de ruime omgeving. De fortgrachten zijn ook het leefgebied van de zeldzame kleine modderkruiper en de kamsalamander. Het domein is een Europese Speciale Beschermingszone (NATURA2000).

Knooppunt 66

Knooppunt 67

Knooppunt 70: Café Torenven

In 2014 werd café Torenven heropend en dat zorgde voor een boost in het uitgaansleven in Kessel-Statie. Torenven was ook al van in de jaren '30 een begrip en is op weg om dat ook nu weer te worden. De mooie gevel, de prachtige binneninrichting, de vriendelijke bediening

In 2017 was Café Torenven het decor voor de reeks Professor T. Voor de aflevering was er nood aan een origineel café en daar was Torenven uitermate geschikt voor.

Knooppunt 68

Knooppunt 82

Knooppunt 88

Kasteel de Bist

De benaming 'Bist' of 'Bieth' werd oorspronkelijk gebruikt om een driehoekig plein aan te duiden waarin de Franken hun vee in veiligheid brachten. Deze biesten groeiden vaak uit tot kernen van dorpen en gehuchten. Vanaf het jaar 1717 is er sprake van het gehucht de Bist in Kessel. Al heel vroeg werd de benaming niet enkel meer gebruikt voor het noordwestelijke Kessels heidegebied maar ook voor het gebied van de Putting tot voorbij de Stationssteenweg.

Sinds de oorspronkelijke bouw heeft het kasteel verscheidene eigenaars gehad waardoor het kasteel verscheidene malen her- en verbouwd werd. Het huidige kasteel bestaat uit het hoofdgebouw en het omliggende domein.

Het omliggende domein is gekenmerkt door de vele vijvers en weinig voorkomende bomen, zoals een tulpenboom en een mammoetboom. Tevens is er een groteske beuk gelegen net voor de brug die toegang geeft tot het hof. Het gedeelte van de vroegere dreef dat bewaard bleef na de verkaveling wordt geflankeerd door oude wilgen en naast de vijver groeit een zwarte els.

Ontmoetingshuis gasthuiszusters Lier

In 2017 namen elf zusters van de Gasthuiszusters-Augustinessen hier hun intrek. Deze zustercongregatie zorgde bijna negen eeuwen voor de zieken in Lier. Het begon in 1132 met een gasthuis op Pettendonck. In 1873 richtten zij het Sint-Elisabethziekenhuis op. In 1907 kwam daar het Heilig-Hartziekenhuis bij.

Knooppunt 87: Soldatenbos

Hier kom je aan het Soldatenbos, gelegen tussen de Liersesteenweg, Salvatorbaan en Landstraat/Marnixdreef te Kessel. Jarenlang was het 'plein' een militair domein, er zouden zelfs ooit vliegtuigen zijn geland. Daarna begroeide het terrein met heideplanten wanneer het in onbruik geraakte. Ondertussen is het vanzelf uitgegroeid tot een loofbos. In het midden van het bos herinnert een klein heideveldje ons nog aan de oorspronkelijke vegetatie. In 2003 besliste het leger om het domein te verkopen en in 2012 kocht het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) het bos aan. Sinds 2014 is het bos integraal opengesteld als speelbos. Het gaat in totaal over ongeveer 19 hectare.

Knooppunt 50

Restaurant Bärqli

In Kessel kan je 'Zwitserland bij ons' vinden. Bij restaurant Bärqli kan je terecht voor enkele traditionele Zwitserse hapjes en drankjes. Wijk hiervoor in de Stationssteenweg licht af van de route (Stationssteenweg 85).

Parochiekerk Sint-Lambertus te Kessel

De Sint-Lambertuskerk is een kerk uit de Brabantse gotiek, opgetrokken uit witte zandsteen. De kerk dateert uit de 14e eeuw. De toren is het oudste gedeelte (ca. 1340-1370), waarna de kruiskapel werd gebouwd rond 1400. In 1914 werd de kerk beschadigd en in 1940 blies het Belgische leger de toren op. In 1941-1942 werd de traptoren heropgebouwd.

Knooppunt 51: Elzenbos (natuurpunt)

In 2016 vond de feestelijke inhuldiging van "De Elzen" in Kessel plaats. Met het natuurherstelproject werd het paradijs van weleer herschapen. Het is het fraaie resultaat van het werk van talrijke vrijwilligers en een vruchtbare inbreng van meerdere partners. De poel is inmiddels uitgegroeid tot een klein verborgen paradijsje.

Knooppunt 57

Knooppunt 58: Kasteel Kesselhof

Kasteel Kesselhof, ook bekend als Hof ten Dijke, is opgericht in 1862-1864 door een Italiaanse architect. Het betreft een kasteeldomein met een zeer mooie inplanting in een park op de oever van de grote Nete. De dreef en aarden weg naar het centrum aan de Berlaarsesteenweg worden aangegeven door arduinen paaltjes. Modeontwerpster Ann Demeulemeester woont momenteel samen met haar echtgenoot en modefotograaf Patrick Robyn in Kasteel Kesselhof.

Knooppunt 1

Aan de overkant van de Nete, aan knooppunt 59, vind je **Herberg de Boekt**, een gezellig café met een mooi tuinterras waar je ook iets kunt eten.

Knooppunt 88

Tijd om te bezinnen... Rust even uit op het bankje onder de treurwilg om te genieten van het landschap met bijhorende vogelzang.

Knooppunt 87

Hier kan de tweede lus aan je wandeling gekoppeld worden voor een lange wandeling van ongeveer 40km. Volg knooppunt 50, vervolgens knooppunt 77 (zie pagina 4).

Knooppunt 50

Knooppunt 89

Onderweg naar knooppunt 29 passeer je de Carolusberghoeve. Volgens verschillende bronnen was "Caerleberghe" eertijds één van de voornaamste eigendommen van Bevel. Een schenkingsakte van de oudst gekende eigenaar Hendrik van Sompeke vermeldt te Caerleberghe de zogenaamde "Pontshoeve" met windmolen, mogelijk in latere bronnen ook vermeld als "Bekenhoven" (1475), "Calemberg" (1672), "Caerleberg" 1758) en "Calenberghoeve" (1806). Na een erfenis in 1835 werd het goed verdeeld zodat aan weerszijden van de dreef een hoeve lag.

Knooppunt 29

Knooppunt 30

Knooppunt 31

Knooppunt 32

Knooppunt 33

Geniet hier van het minikapelletje met voortuintje.

Knooppunt 34

Knooppunt 37

Knooppunt 38

Knooppunt 40

Knooppunt 69

Knooppunt 47: Kesselse Heide

Op 20 juni 1978 kocht de Provincie Antwerpen het gebied voor 24 miljoen Belgische frank: 43 ha bosgrond bestemd voor algemeen nut. Het Provinciaal Groendomein Kesselse Heide was geboren. Later breidde het groendomein nog uit. Het grote natuurgebied “Hoogbos” (7 ha) werd in 1981 aangekocht door de gemeente Nijlen en in 2005 in beheer gegeven aan de Provincie Antwerpen. Sinds 1996 is de Kesselse Heide een beschermd landschap. In 2010 werd de “Hoge Heide” (9 ha) aangekocht.

Knooppunt 45

Knooppunt 53

Knooppunt 41: Hoge Heide

Je bent hier in de Hoge Heide en wandelt door een typisch bos van voedselarme zandgronden. In de boomlaag groeien vooral zomereik en berk. De onderlaag bestaat uit zachte en ruwe berk, wilde lijsterbes en sporkehout. De kruidlaag is arm met soorten als blauwe bosbes, bochtige smelevogel, pijpenstrootje en bramen. Struikhei wordt aangetroffen op open plekken en langs paden. Vogels als goudhaantjes, mezen, spechten en boomkruipers voelen zich hier thuis.

Knooppunt 65

Knooppunt 55

Proficiat en bedankt voor jullie deelname!

Bronvermelding:

www.provincieantwerpen.be

www.heist-op-den-berg.be

www.berlaar.be

<https://sigmaplan.be/nl/>

www.hullebrug.be

www.inventaris.onroerendergoed.be

www.kempenslandschap.be

<http://www.fortengordels.be/forten/fort-van-kessel>

<https://www.natura2000.vlaanderen.be/>

Wil je ons graag iets vertellen? Laat het ons weten en schrijf het hieronder.

Je mag dit blaadje in de brievenbus deponeren vooraan aan de straatkant (De Avereften, Boonmarkt 4a, 2220 Heist-op-den-Berg).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

O Wij wandelden De Avereften – Gestel – De Avereften (22,6 km) en deden eru over.

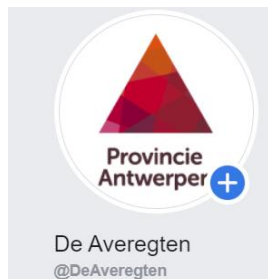
O Wij wandelden Kesselse Heide – Gestel – Kesselse Heide (22,2 km) en deden eru over.

O Wij wandelden de grote route (ongeveer 45 km) en deden eru over.

Datum:

Vermoed je dat een bordje werd verplaatst of weggenomen? Meld het ons op averegten@provincieantwerpen.be

Heb je genoten van de tocht? Je mag ons op hetzelfde mailadres steeds iets laten weten OF je kan ook een leuke foto posten op onze Facebookpagina:

Je krijgt er maar niet genoeg van? Probeer ook eens onze wandeling De Averegeten – Hertberg – De Averegeten! Je kan hem ook downloaden op onze website www.provincieantwerpen.be > Averegeten

